



9 s. e. Trefaldighet 2019 - Ingemar Andersson (LFS)

Tekster: Psalt 54; Ords 16:1-9; 1. Kor 10:6-13; Luk. 16:1-9.

Söndagens texter handlar om förvaltarskap, om trohet mot uppdragsgivaren och om klokhet ifråga om förvaltandet. Petrus skriver i sitt första brev att vi, eftersom slutet på allting är nära, skall vara angelägna om att *"vara goda förvaltare av Guds mångfaldiga nåd"*. (1 Petr. 4:10). Och episteltexten påminner oss med stort allvar om hur många, många i Israel under ökenvandringen förvaltede denna Guds mångfaldiga nåd. De vek bort ifrån Herren och tillbad avgudar. De knotade och klagade. De gav efter för frestelserna och bedrev otukt – och därför dog många av dem där i öknen och nådde aldrig löftets land.

Och Paulus säger att detta skrevs ner för att varna oss som har världens slut inpå oss, så att vi skall vara vaksamma, stå frestelserna emot: *"Därför skall den som menar sig stå, se till att han inte faller."* Ljusets barn skall visa såväl trohet som klokhet i Kristi tjänst, vara goda förvaltare av Guds mångfaldiga nåd.

Det är en till synes förbryllande liknelse Jesus ger oss i dagens evangelium. Han berättar om en ohederlig förvaltare, en förskingrare, och Jesus säger att denne handlade klokt. Och summan av exemplet med den här förvaltaren är: *"Skaffa er vänner med hjälp av den orättfärdige mammon, för att de skall ta emot er i de eviga boningarna, när världslig rikedom har tagit slut."*

Mammon är ett arameiskt ord som betecknar förmögenhet, rikedom, jordiska ägodelar. Sådant är i sig inte orättfärdigt, men så mycket orättfärdighet hör samman med förvaltandet av mammon att Jesus säger *"den orättfärdige mammon"*. Och nu säger Jesus, att handhavandet av detta jordiska, av den orättfärdige mammon, kan vara ett medel att samla himmelska skatter: *"Skaffa er vänner med hjälp av den orättfärdige mammon, för att de skall ta emot er i de eviga boningarna, när världslig rikedom har tagit slut."*

Det jordiska och det himmelska

går väl ändå inte att förena! Det är ju vitt åtskilda ting? Ja, så lever nog de flesta. Hela livet och alla krafter används för jordiska omsorger. Man planerar, man släpar och sliter under svett och möda, en del under tungt kroppsarbete, andra under psykisk press. Hjärtat är bundet i omsorger som hör till livet på jorden. Och när hela nådatiden gått åt till förvaltandet av det jordiska, ser man gärna att himlen väntar runt hörnet – jorden först och himlen sen. Var sak har sin tid. Ja, det finns de som anser sig höra till ljusets barn, men som förvaltar sitt jordiska goda helt och hållet efter eget huvud, utan en tanke på vad Herren, som har gett oss allt, önskar se hos sin förvaltare.

Men så finns det några som ändå menar att litet av det himmelska måste få rum också här på jorden, fast det skall inte blandas in i det jordiska. På vardagarna sköter jag mitt jobb och på söndagarna går jag i kyrkan. Vardagssysslorna för sig och söndagen för sig.

Men Guds ord har en helt annan tågordning: *"Allt vad ni gör i ord eller handling, gör det i Herren Jesu namn och tacka Gud, Fadern, genom honom."* (Kol. 3:17). Den kristendom som är reserverad enbart för söndagen är ingen sann kristendom. Kristen tro skall präglade hela livet och söndagens gudstjänst skall bygga upp och ge styrka till att i vardagen förvalta Guds mångfaldiga nåd, till att leva som ett ljusets barn:

"Ni är världens ljus. Inte kan en stad döljas, som ligger på ett berg. Inte heller tänder man ett ljus och sätter det under skäppan, utan man sätter det på ljushållaren, så att det lyser för alla i huset. Låt på samma sätt ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er Fader i himlen." (Matt. 5:14-16).

Världens barn handlar klokare

Den rike mannens förvaltare blev anmäld för förskingring och han förstod att han skulle bli avslöjad. Nu gällde det att skaffa sig säkerhet för framtiden. Och så kontaktade han några som genom stora lån stod i skuld till hans husbonde. I samförstånd med dem skrev han av stora delar av deras skulder och kunde därigenom räkna med deras vänskap när han blev avsatt som förvaltare. Och om detta säger nu Jesus att den rike herrn berömde den ohederlige förvaltaren för att han hade handlat klokt. *"Ty den här världens barn handlar klokare mot sitt släkte än ljusets barn. Jag säger er: Skaffa er vänner med hjälp"*

av den orättfärdige mammon, för att de skall ta emot er i de eviga boningarna, när världslig rikedom har tagit slut."

Vad var det nu som var så klokt? Ingen skall fatta det så som att Jesus berömmar orättfärdigheten, stölderna och bedrägeriet. Den ohederlige förvaltaren var ett världens barn, en ogudaktig människa, och han handlade därefter. Och hela världen är full av tjuvar och bedragare, som vill komma åt andras egendom. Världens barn handlar efter världens sätt. Vad Jesus visar på är att de ofta är mer klarsynta på sitt område, än Guds barn är i det andliga.

Förvaltaren insåg klart sin situation. Med list och förslagenhet band han de skuldsatta till sig, och tydligen så skickligt att det inte gick att komma åt honom. Hade han inte gjort det hade han åkt fast för sitt fiffel med bokföringen. Då hade det blivit antingen straffarbete eller så hade han fått försöka tugga ihop till böterna. Men, resonerar han för sig själv, *"gräva orkar jag inte och tugga skäms jag för"*. Och så utnyttjade han sin ställning som förvaltare innan det blev försent.

Hade han tänkt: *"Det blir väl alltid någon råd. Min husbonde tar det säkert inte så noga. Han har ju låtit mig sköta hans räkenskaper i många år, så han kommer säkert att ha överseende..."* Hade han tänkt så hade han snart blivit varse att han misstagit sig på sin herre. Men han förstod att här skulle bli bokslut och revision. Allt skulle uppdagas och han skulle få sparken. Och så ordnade han för framtiden medan det fanns tid: *"Nu vet jag vad jag skall göra så att man tar emot mig i sina hem, när jag får avsked från min tjänst."* Och husbonden konstaterade att hans ohederlige förvaltare hade handlat klokt. Han såg om sitt hus medan tid var och tryggade sin framtid.

Hur många evighetsvandrare har inte hamnat i ett evigt fängelse därför att han med tanke på sin ställning till Herren tänkt: *"Det blir väl alltid någon råd. Även om inte allt varit till belåtenhet, så har jag ändå någorlunda gjort rätt för mig. Och om det nu finns en Gud och ett liv efter detta, så lär ju Gud vara kärleksfull och tar det säkert inte så noga med min förvaltning."*

Tänker du så bör du snarast ta en titt i din Herres räkenskapsböcker. Där skall du upptäcka att Herrens tjänare Mose har gjort revision och anmält dig till Herren som storförskingrare. Du är så till den grad skuldsatt att situationen är alldeles ohjälplig. Och du har ingenting att åberopa till din förmån. (Rom. 3: 9-18). Tro nu bara inte att det går att lura den här husbonden med förfalskade räkenskaper och nedskrivna skulder! Johannes såg i en uppenbarelse *"både stora och små, stå inför tronen. Och böcker öppnades, och ännu en bok öppnades, livets bok. Och de döda blev dömda efter sina gärningar, efter vad som stod skrivet i böckerna"*. (Upp. 20:12). Då, om inte förr, skall du upptäcka att sådant som du för länge sedan både velat gömma och glömma finns upptecknat. Det dras då fram i ljuset och du måste inför din helige och rättfärdige husbonde, vars trolöse förvaltare du varit, själv svara för din förvaltning. *Skaffa er vänner med hjälp av den orättfärdige mammon, för att de skall ta emot er i de eviga boningarna, när världslig rikedom har tagit slut."* Ja, det tar slut en dag, både för den som fått mycket och för den som fått mindre att förvalta. Och hur blir det sedan? Hur skall det gå när mitt förvaltarskap av Guds mångfaldiga nåd skall upp till granskning inför Herren? *"Vad är det jag hör om dig? Lämna redovisning för din förvaltning. Du kan inte längre få vara förvaltare."*

Den ohederlige förvaltaren skaffade sig vänner här, så att han hade någonstans att ta vägen när han blev avskedad. Trygga din framtid medan tid är, så att du blir mottagen i de eviga boningarna, säger Jesus. Så skall du bruka mammon, det jordiska goda. Samma råd ger Paulus: *"Uppmana dem som är rika i den här världen att inte vara högmodiga eller sätta sitt hopp till något så osäkert som rikedom, utan till Gud som rikligt ger oss allt att njuta av. Uppmana dem att göra gott, att vara rika på goda gärningar, att vara generösa och dela med sig och samla åt sig en skatt som är en god grund för den kommande tidsåldern, så att de vinner det verkliga livet."* (1 Tim. 6:17-19).

Att vara förvaltare

är att ha hand om en annans egendom. I en mening är alla människor förvaltare av Guds gåvor, och var och en skall en gång inför honom svara för sin förvaltning. Av naturen är vi allesammans förskingrare, hemfallna åt Guds dom. Situationen vore alldeles ohjälplig om inte Herren själv trätt emellan och tagit sig an våra räkenskaper. Jesus blev vår Frälsare. Han, som var helig och rättfärdig, tog våra skulder på sig. I den 69:e psalmen bekänner han: *"Vad jag inte har stulit, måste jag ersätta. Gud, du känner min dårskap, och min syndaskuld är uppenbar för dig."* Men han har betalat allt, så att vi nu i honom står som rättfärdiga, fria från skuld, alldeles oförtjänt, av bara nåd, därför att Kristus Jesus har friköpt oss. (Rom. 3:24). Och nu kallar och ropar han på oss syndare, att vi måtte komma till honom och ta emot

fribrevet: *"Kom till mig, alla ni som arbetar och bär på tunga bördor, så skall jag ger er vila."* (Matt. 11:28).

Och om detta får ske blir det också en vändpunkt i förvaltandet av Guds mångfaldiga nåd. Herren visar oss i den här liknelsen hur vi skall använda den orättfärdige mammon i Guds rikes tjänst. När Sackeus kommit till tro på Jesus skänkte han hälften av vad han ägde åt de fattiga, och dem han skinnat på pengar gav han fyradubbelt tillbaka. Det sägs att det sista som blir omvänt hos en människa är plånboken. Men Gud vill att vi skall använda hans gåvor till understöd för Guds rike. I kollektlåven får vi med glatt hjärta lämna tillbaka åt Herren vad vi kan undvara av det han anförtrott oss och be att det måtte få komma Guds rike till godo. Smått och stort, söndag som vardag är Herrens. Vad jag har att förvalta är gudslån. Vad jag gör med hans gåvor, får jag göra med min Herres vilja för ögonen och tacka honom för att jag får vara med och på det sätt jag kan hjälpa till i Guds rike.

Lämna redovisning för din förvaltning

När vi som ljusetets barn tänker på vår förvaltning, blir det så djupt allvarsamt. Hur skall det gå när Herren kräver redovisning? På den yttersta dagen skall Jesu minsta bröder träda fram som vittnen om hur jag har förvaltat det jordiska goda Herren ombetrott mig – en hungrig, en törstig, en främling, en dåligt klädd, en fångslad, en sjuk – *"allt vad ni har gjort för en av dessa mina minsta bröder, det har ni gjort mot mig"*, säger Jesus. (Matt. 25: 35-40). Blir det ett saligt möte när givare möter mottagare i de eviga boningarna? Såg jag bakom dessa Jesu minsta bröder Frälsaren själv som jag fick betjäna, eller har jag varit trolös och handlat ohederligt?

Jag måste bekänna, att med alla Herrens gåvor, inte minst med det jordiska goda, har jag handlat som om det vore mitt. Självrådigt och för egen vinning har jag styrt och ställt med det som är Herrens. Han gav mig både ett och annat för att pröva min kärlek. Och han sände mig tillfällen då jag hade möjlighet att bevisa min kärlek till honom. Men jag älskade mig själv mest, och Herrens gåvor älskade jag för att de beredde mig själv trevnad, inte för att tjäna min nästa med dem. – Ja, så måste varje kristen bekänna, när man ställs inför lagens spegel. När min tro och dess frukter skärskådas i Ordets ljus, avslöjas bristerna, och då finns ingen annan utväg än att på nytt och på nytt igen fly till nådastolen i syndabekännelse och bön om förlåtelse, för att sedan, förlåten och upprättad med kung David bekänna: *"Jag vill löpa på dina budords väg, ty du tröstar mitt hjärta."* (Ps. 119:32).

"Samla inte skatter på jorden, där rost och mal förstör och där tjuvar bryter sig in och stjälar. Samla er skatter i himlen, där varken rost eller mal förstör och där inga tjuvar bryter sig in och stjälar." (Matt. 6:19-20).

"Skaffa er vänner med hjälp av den orättfärdige mammon, för att de skall ta emot er i de eviga boningarna, när världslig rikedom har tagit slut."

Man köper sig inte en plats i himlen genom välgörenhet mot behövande här på jorden. Himmelrikets portar har öppnats för syndare, inte genom några våra gärningar, utan av bara nåd på grund av Jesu Kristi förtjänst. Därför lever ljusetets barn i Guds rike på nåd och tjänar Herren med glädje. Och där den sanna tron finns är den verksam i kärlek. (Gal. 5:6). Då förvaltas det jordiska goda efter Herrens vilja, som ett gudslån till att tjäna Herren och vår nästa, i tacksamhet över Herrens förunderliga nåd och godhet.

"Slutet på allting är nära. Var därför förståndiga och nyktra, så att ni kan be. Framför allt skall ni älska varandra innerligt, ty kärleken överskyler många synder. Var gästfria mot varandra utan att klaga. Tjåna varandra, var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds mångfaldiga nåd. Om någon talar skall han tala i enlighet med Guds ord. Har någon en tjänst skall han tjåna efter den kraft Gud ger, så att Gud i allt blir ärad genom Jesus Kristus. Hans är äran och makten i evigheternas evigheter, amen." (1 Petr. 4:7-11).